

wijze behandelde vrouwen is thans nog te klein voor een definitief oordeel over de resultaten van deze methode.

2. Iedere maand wordt er in het ziekenhuis een bijeenkomst belegd, waar de vroedvrouwen in de streek door een arts onderwezen worden in steriel werken enz. Indien de cursus met goed gevolg is doorlopen, wordt hen door het ziekenhuis een „verloskoffertje” gegeven, waarvan de inhoud geregeld wordt aangevuld. Het is langzamerhand voor de vroedvrouwen in de buurt een eer geworden om tot deze groep te behoren. Het resultaat: Bij 50 bevallingen door hen gedaan, slechts één (!) geval van tetanus, terwijl bij de overige bevallingen dit percentage veel hoger is.

3. In de prenatale klinieken wordt de moeders aangeraaden, als zij thuis bevallen, onmiddellijk na de bevalling de baby naar het ziekenhuis te brengen, met of zonder placenta. Deze raad verspreidde zich, met als gevolg dat nu veel pasgeborenen naar het ziekenhuis worden gebracht, van wie de moeder geen prenatale zorg heeft gehad.

In het ziekenhuis wordt het kind gewassen met een desinfectans (pHisohex), de navelstreng wordt afgebonden; vervolgens krijgt de baby 3000-5000 E tetanus-antitoxine (er wordt geen huidreactie verricht) benevens 200.000 E procainepenicilline. Daarna mag het kind weer mee naar huis worden genomen.

Bij honderd aldus behandelde pasgeborenen (zonder prenatale zorg) werd door ons slechts één geval van lichte tetanus neonatorum gezien. Het betrof een patiëntje dat op de 3e levensdag 5000 E tetanus-antitoxine had gekregen; het werd op de 6e levensdag in het ziekenhuis opgenomen.

Literatuur: REUS, Tj. DE (1963) Enige aspecten van navel-tetanus in Deli (Indonesië). *Ned. T. Geneesk.* **107**, 1265.

Haiti, 18 augustus 1963

PH. W. H. ESKES

EEN KLIMATOLOGISCHE EN ALLERGOLOGISCHE STUDIE VAN HET CONSTITUTIONELE ECZEEM

Naar aanleiding van de reactie van Prof. POLANO (1963) op mijn artikel zou ik gaarne nog het volgende willen opmerken:

Natuurlijk zijn er nog andere verklaringen dan de in mijn publikatie gesuggereerde, mogelijk voor het feit dat bij voor huisstof allergische patiënten dikwijls een exacerbatie van het eczeem in het najaar wordt gezien.

Een rechtstreeks bewijs dat het huisstof in dit geval het etiologische agens is, kan inderdaad slechts door middel van provocatie-tests geleverd worden. Ik hoop echter spoedig hiertoe in staat te zijn.

Evenmin is het bewezen, dat bepaalde zomerexacerbaties op allergie voor huidschilfers berusten; wel lijkt dit op grond van het gepubliceerde onderzoek waarschijnlijk, vooral omdat bij verder onderzoek inderdaad huidschilferallergieën in zweet kon worden aangetoond (BERRENS en YOUNG 1963). Over het nut van desensibilisatiekuren in het algemeen en bij constitutioneel eczeem in het bijzonder zijn de meningen in de literatuur verdeeld. Een bewijs voor het nut van dergelijke kuren kan eigenlijk alleen geleverd worden door vergelijking van de resultaten met die in een goede controle-groep van patiënten. Dit werd wat astma en rhinitis betreft, o.a. verricht door JOHNSTONE en CRUMP (1961) en door LOWELL (1962), die op grond hiervan tot een positieve uitspraak kwamen over het nut van desensibilisatie.

Het omvangrijkste onderzoek over desensibilisatie bij constitutioneel eczeem werd verricht door TUFT (1960). Deze vermeldt goede tot uitstekende resultaten bij 73 van de 95 door hem door middel van desensibilisatie behandelde patiënten. In de toekomst hopen wij nadere mededelingen te kunnen doen over onze ervaringen betreffende desensibili-

satie bij constitutioneel eczeem. Voorlopig lijken de resultaten bemoedigend en het leek ons daarom verantwoord, vooral in die gevallen waarin het alternatief een langdurige toediening van corticosteroidpreparaten zou zijn, een desensibilisatiekuur voor de patiënt te adviseren.

Duidelijk schadelijke bijwerkingen van de desensibilisatie bij patiënten met constitutioneel eczeem werden bij een goede uitvoering van de kuur door ons nog nooit waargenomen, hetgeen niet gezegd kan worden van langdurige toediening van corticosteroidpreparaten.

Een daarnaast geadviseerde eliminatie van bepaalde allergenen behoeft lang niet altijd zeer kostbaar te zijn, en vele patiënten zijn blijkens onze ervaring bereid, adviezen in dit opzicht op te volgen, ook al wordt er bij voorbaat op gewezen dat succes geenszins verzekerd is.

Literatuur: BERRENS, L. en E. YOUNG (1963) wordt elders gepubliceerd. — JOHNSTONE, D. E. en L. CRUMP (1961) *J. Paediat* **29**, 39. — LOWELL, F. C. (1962) *Proceedings of the IVth international congress of allergology*, bl. 155. Pergamon Press, Oxford, Londen, New York, Parijs. — POLANO, M. (1963) *Ned. T. Geneesk.* **107**, 1577. — TUFT, L. (1960) *J. Allergy* **31**, 1.

Utrecht, 20 augustus 1963

E. YOUNG

BERICHTEN BUITENLAND

Canada

Studie van het hartinfarct. — Vijf artsen geven in de *Lancet* van 17 augustus (bl. 349) het eerste jaarverslag van de „Coronary unit” in het General Hospital te Toronto, nader door hen omschreven als „an intensive-care centre for acute myocardial infarction”. De unit beschikt over een zaaltje voor 4 patiënten en een kleiner vertrek voor continue electrocardiografische registratie en uitwendige hartmassage. De observatie is gericht op de hartwerking die door het vierledige instrument doorlopend in beeld wordt gebracht met een snelheid van 1,5 cm per seconde. In het verslagjaar werden 146 patiënten met hartinfarct opgenomen; 52 overleden, 34 in de eerste 48 uur, slechts een ná de 15e dag. Hartmassage werd bij 29 patiënten toegepast, 2 maal met goed gevolg.

Engeland

Nieuw ziekenhuis voor de studie van kanker. — Onlangs werd een nieuwe afdeling van het Royal Marsden Hospital te Sutton bij Londen geopend. Deze biedt gelegenheid tot verpleging van 85 lijdende aan kanker en voldoet ook wetenschappelijk aan hoge eisen. De tweede fase van het bouwplan voorziet in de stichting van een afdeling van 95 bedden die tevens op onderwijs is berekend. (*Rif. med.*, bl. 840).

Hospital manners. — De minister van gezondheid vernam klachten over gebrekkige „communication between hospital staffs and patients”, en vroeg advies aan de Central Health Services Council. Het advies van een subcomité waarin geneeskundig en verplegend ziekenhuispersoneel waren vertegenwoordigd is onlangs onder de titel „Communication between doctors, nurses and patients; an aspect of human relation in the hospital service” verschenen. De redactie van de *British medical Journal* van 3 augustus (bl. 263) bewondert dit advies niet: het sub-comité dat was gemachtigd „to make or arrange for inquiries” heeft van deze machtiging geen gebruik gemaakt en van de literatuur over het onderwerp geen studie gemaakt. Overigens geeft de redactie toe: „when there are enough hospitals, fully staffed and planned in